

Алексеев Л. М.

Ивано-Франковский учебно-научный институт менеджмента
Тернопольского национального экономического университета

Карпа И. С.

Тернопольский национальный экономический университет

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ИМПЕРАТИВЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РАЗВИТИЯ РЫНКОВ КАПИТАЛА И НЕДВИЖИМОСТИ

Резюме

Статья посвящена теоретическим, методологическим и организационно-прикладным аспектам разработки институциональных императивов развития рынков капитала и недвижимости в контексте обеспечения финансовой безопасности государства. Обосновано, что прямые иностранные инвестиции могут улучшить финансовые вложения и технологическое сопровождение процессов макроэкономической стабилизации национальной экономики. Уровень финансовой безопасности государства нуждается в преодолении коррупции и на государственном уровне имплементации и модификации практики сотрудничества с офшорными государствами.

Ключевые слова: финансовая безопасность, рынок капитала, рынок недвижимости, глобализация, инвестиционный климат, риск.

Alekseyenko L. M.

Ivano-Frankivsk Research and Development Institute of Management
Ternopil National Economic University

Carpa I. S.

Ternopil National Economic University

INSTITUTIONAL IMPERATIVES OF PROVIDING OF FINANCIAL SAFETY OF CAPITAL DEVELOPMENT AND REAL ESTATE MARKETS

Summary

The article is sacred to the theoretical, methodological and organizationally-applied aspects of development of institutional imperatives of development of capital and real estate markets in the context of providing of financial safety of the state. Reasonably, that direct foreign investments can improve financial investments and technological accompaniment of processes of the macroeconomic stabilizing of national economy. Financial strength of the state security needs overcoming of corruption and at state level concordance and modification of practice of collaboration with the offshore states.

Keywords: financial safety, capital market, property market, globalization, investment climate, risk.

УДК 339.542.2

Гуменюк О. Г.

Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету

СИСТЕМА ОЦІНКИ РИЗИКІВ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розглянуто класифікацію основних показників наявності ризику за напрямками зовнішньоекономічної операції. Окреслено поняття ризику митного регулювання, наголошено на існуванні об'єктивних показників, критеріїв, індикаторів ризику на всіх етапах ведення зовнішньоекономічної діяльності, які беруться до уваги представниками митних органів. Детально проаналізовано сукупність ризиків товарних та транспортних документів, перелічено основні джерела виникнення ризиків митного контролю та митного оформлення. Розроблено рекомендації щодо подолання ризиків ведення митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Ключові слова: ризики митного регулювання, зовнішньоекономічна діяльність, митні процедури, митна вартість, митний контроль.

Постановка проблеми. На сьогодні міжнародна спільнота розробила низку правил, які покликані забезпечити уніфікацію митних процедур, що здійснюються митними органами різних держав, та створити сприятливі умови для митного регулювання зовнішньої торгівлі. Усе це відбувається шляхом скорочення часу проведення митних контрольних заходів та усунення підстав для проведення суцільного догляду експортно-імпорتنих товарів. Варто зазначити, що обрання тих чи інших форм митного контролю та митного

оформлення товару здійснюється за результатами використання системи управління ризиками, яка базується на методах аналізу ризиків. Окрім того, митні органи організовують проведення митного контролю на підставі визначеної вірогідності наявності порушень митного законодавства суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності у конкретній партії товару.

Відмітимо, що митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності є одним із діючих засобів, що застосовуються з метою державної під-

тримки та стимулювання розвитку експортного потенціалу країни. Міжнародна торгівля є важливим аспектом для країн у взаємовідносинах між собою. Міжнародні відносини між державами постійно розвиваються, відповідно, змінюються міжнародно-правові основи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Лібералізація міжнародної торгівлі призводить до структурних змін у внутрішній економіці. Розвиток міжнародних зв'язків, а саме міжнародної торгівлі, несе в собі певні ризики, які потрібно враховувати, по можливості нівелювати, а тому виникає потреба в методологічних дослідженнях та вивченні даної тематики. Виникає необхідність у комплексі заходів щодо регулювання зовнішньоекономічних зв'язків для сприяння зовнішньоторговому обігу та зменшення митних бар'єрів. Усе це потребує поглибленого аналізу, узагальнення, розуміння міжнародно-правових засад митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під впливом норм міжнародних договорів, що стосуються питань митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, видозмінюються функції митних органів у сфері регулювання зовнішньоекономічної діяльності, організації митних органів та всієї митної справи. Інституціональна складова механізму міжнародно-правового регулювання зовнішньоекономічної, митної діяльності є великою прогалиною в науці міжнародного права, тому питання міжнародної діяльності з удосконалення митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності практично не досліджено, також практично не здійснювався комплексний аналіз проблем, як виникають.

Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності створює правову основу міждержавних відносин, виступає засобами підтримки миру та безпеки, розвитку міжнародної співпраці, захисту основних прав і свобод людини та забезпечення законних інтересів держави й інших суб'єктів міжнародного права.

В умовах формування конкурентоспроможної економіки держави завдання територіальних митних органів полягають у контролі руху товарів, гарантуванні безпеки інтересів держави, урахуванні усіх можливих ризиків, та наповненні державної скарбниці. Визначення механізмів забезпечення дієвості та ефективності митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, у тому числі й розгляд питань виникнення митних ризиків, отримало досить широке поширення в науковій літературі, навчальних посібниках. Але пошуку і розробленню методів наукової оцінки процесів митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, оцінки системи ризиків митного регулювання, а також методичних підходів і практичних рекомендацій щодо забезпечення економічної безпеки держави при здійсненні зовнішньоекономічних операцій приділяють увагу у своїх роботах такі вчені, як Л. Батанова, С. Бондаренко, В. Ващенко, О. Гребельник, В. Науменко, П. Пашко, С. Терещенко, В. Філатов та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Разом із тим у науковій літературі окремі аспекти систематизації оцінки ризиків митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в системі забезпечення економічної стабільності держави досліджені не в повній мірі. Зокрема, відсутній системний підхід до оцінки митних ризиків. Зазначені обставини визначили актуальність теми статті.

Мета статті полягає в обґрунтуванні особливостей митних ризиків зовнішньоекономічної діяльності в системі забезпечення економічної безпеки держави в умовах інтегрування до Європейської Спільноти.

Для досягнення поставленої мети передбачено розглянути систему оцінки ризиків митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що митні органи категорію «ризик» розуміють у контексті наявності порушень митного законодавства, що спрямовані на ухилення від виплати належних митних платежів або незаконного переміщення товарів [4, с. 112]. Саме тому слід наголосити на існуванні об'єктивних показників, критеріїв, індикаторів ризику на всіх етапах ведення зовнішньоекономічної діяльності, які беруться до уваги представниками митних органів.

Основні показники ризику:

I. У зовнішньоекономічних контрактах:

- відсутність предмету угоди, не визначено товар та його кількісні й цінові показники;
- контрагенти угоди є взаємозалежними особами або є агентами експортера на ринку країни імпорту (дилери, дистриб'ютори);
- одна зі сторін контракту зареєстрована в офшорній зоні або угодою передбачається проведення розрахунків через банк, який розташований в офшорній зоні;
- передбачена наявність посередника по угоді.

II. По розрахунках за зовнішньоекономічними угодами:

- фактурна та митна вартість товару;
- невідповідність ціни товару ціні аналогічних та подібних товарів;
- розрахунки зустрічною поставкою товару (бартерні угоди, переробки давальницької сировини);
- форма та порядок проведення розрахунків не відповідають чинному законодавству (наприклад, через третіх осіб).

III. При перевезенні товарів:

- нетрадиційний маршрут перевезень;
- використання виду транспорту, що не відповідає властивостям товару;
- розбіжності між вагою товару та його об'ємом, вагою брутто та нетто;
- розбіжності в товаросупровідних документах стосовно опису товару, його кількісних та вартісних показників;
- в одному транспортному засобі перевозяться товари, що потребують різних умов перевезення.

IV. При здійсненні митного контролю та митного оформлення:

- товари, відносно яких законодавчо визначені податкові пільги;
- товари, які походять із країн, що розвиваються;
- митний контроль та митне оформлення здійснюється не за місцем акредитації суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності;
- заявляються відомості, що мають відмінності від інформації в товаросупровідних документах;
- заявлена митна вартість товару;
- країна походження товару;
- порушення цілісності вантажного відділення ТЗ або митного забезпечення;
- відсутність на товарних та транспортних документах відміток митних органів країн експорту та транзиту;
- увезення змішаної партії товарів, що підпадають під різний рівень оподаткування.

Такі основні показники (критерії) наявності ризику класифікують за напрямками (складовими частинами) зовнішньоекономічної операції. Разом із тим певна сукупність ризиків за зовнішньоекономічними операціями виявляється митними органами. Саме тому показники (критерії, індикатори) наявності ризиків за I, II, III групами виявляються митними органами при здійсненні митного контролю та митного оформлення (IV група класифікації).

Можливо також здійснити класифікацію показників ризику за місцем їхнього виявлення митними органами – у пунктах перетину митного кордону чи внутрішніх митницях або класифікувати показники ризику за специфічними властивостями товару, країною походження, фактурною та митною вартістю товару, митним платежем та ставкам мита, що застосовуються на момент митного оформлення, та ін.

Слід також акцентувати увагу на тому, що митні органи розподіляють безпосередньо товари на «товари ризику» та «товари прикриття». До першої групи відносяться товари, по відношенню до яких існує вірогідність порушень митних правил, що, своєю чергою, призводить до ухилення від сплати належних податків. Другу групу товарів утворюють товари, які з визначеною вірогідністю можуть заявлятися (декларуватися) митному органу замість ризикових товарів та мають суттєво менші суми податків та зборів [5, с. 87].

Необхідно зазначити, що аналіз наявності ризиків щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності виконується безперервно, увага акцентується на виявленні джерел їхнього походження та економічних наслідків для країни імпорту. До основних об'єктів митного контролю, які ризикові або в яких можуть бути виявлені наслідки ризиків, можна віднести (табл. 1):

Таблиця 1
Основні об'єкти митного контролю

Об'єкти митного контролю	Характеристика
відомості зовнішньоекономічних договорів (контракти)	надаються для митного контролю
товари	переміщуються під митним контролем
транспортні засоби	використовуються для міжнародного перевезення товарів
відомості транспортних та комерційних товаросупровідних документів	надаються для митного контролю
відомості щодо «законослухняності» контрагентів контракту, перевізника, митного брокера та інших посередників	надаються для митного контролю
Результати застосування при проведенні митного контролю окремих або певної сукупності форм митного контролю	надаються для митного контролю

Тобто кожному із зазначених об'єктів митного контролю притаманні власні показники, визначення яких дозволяє митним органам здійснювати вибіркового контролю партій товарів, що мають високу вірогідність наявності порушень митних правил. Слід зазначити, що об'єкти митного контролю мають різну вірогідність ризику в залежності від заявленого митного режиму. Одна сукупність ризиків існує при експорті товарів, інші – при імпорті або при розміщенні товарів на митний ліцензійний склад, транзиті, проведенні операцій із давальницькою сировиною.

Варто зазначити, що суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності доцільно аналізувати об'єкти митного контролю на наявність ризиків при здійсненні власних торговельних операцій з іноземними партнерами, і при цьому їхньою головною метою має бути визначення джерел виникнення ризиків та, як наслідок, їхній можливий вплив на заплановану прибутковість від проведення зовнішньоторговельної операції. На підставі такого аналізу та виявлених джерел ризику необхідно знайти шляхи їхнього усунення або вжити попередніх заходів для зменшення їхнього негативного впливу на прибутковість зовнішньоторговельної операції [7, с. 15].

Пошук шляхів уникнення або нейтралізації ризиків здійснюється за принципом, що кожний ризик має свою ціну, тобто в залежності від вартості ризику суб'єкт ЗЕД визначається з доцільністю існування того чи іншого ризику. Саме тому при організації та проведенні зовнішньоторговельної операції та при наявності ризику чітко усвідомлюються наслідки виявлення такого ризику митними органами або іншими державними контрольними органами.

Інший шлях нейтралізації ризиків регулювання зовнішньоекономічної діяльності: мінімум ризику – максимум прибутковості. Даний принцип може бути реалізований з урахуванням того положення, що ризики присутні і всієї сукупності ризиків уникнути неможливо. При цьому можна знайти шляхи подолання окремих ризиків, які мають найбільшу ціну, та здійснити економічне обґрунтування практичної реалізації даного принципу.

Відомо, що зовнішньоторговельна операція з товаром не передбачає, що сторони контракту є резидентами країн з адаптованими один до одного нормами національного митного законодавства, тому національні розбіжності тарифного та нетарифного важелів митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності породжують ризики митного контролю та митного оформлення. Саме тому необхідність або недостатня обізнаність експортера чи імпортера та перевізника про основні вимоги щодо процедур перетину митного кордону, виконання митних формальностей при оформленні експорту та імпорту товару, особливості митного контролю при перевезенні певних категорій товарів по національній митній території країни є джерелом виникнення ризиків, а це, відповідно, є наслідком недостатньої інформаційної підготовки всіх учасників зовнішньоторговельної угоди [3, с. 103].

Як відомо, суттєвим джерелом виникнення ризику є не передбачувана учасниками зовнішньоекономічної операції зміна національного порядку та правил митного контролю та митного оформлення окремих видів товарів у країнах експорту, транзиту та імпорту, що тягне за собою порушення термінів виконання зобов'язань за контрактом або унеможливує виконання перевезення товару та його митного оформлення. Таке джерело ризику є об'єктивним, бо не залежить від волі учасників угоди, але зменшити його негативний вплив на ефективність виконання зовнішньоторговельної операції можливо шляхом оперативного регулювання та обміну інформацією між учасниками ЗЕД.

Найчастіша помилка полягає в тому, що ототожнюються ризики митного контролю та митного оформлення з ризиками зовнішньоекономічної діяльності взагалі. Таке уявлення щодо походження ризиків не дозволяє оперативно впливати на їхній негативний прояв, тому що не визначеною

лишається причина та не окреслені межі її виникнення. Для рішення проблеми виникнення ризиків у ЗЕД та усунення їхнього негативного впливу необхідно постійно систематизувати ризики за головним джерелом походження, а тільки потім вишукувати шляхи подолання [6, с. 93].

Наслідками виникнення ризиків митного контролю та митного оформлення можуть бути втрата часу, фінансові збитки або складання протоколу про порушення митних правил, що, своєю чергою, призводить до адміністративного штрафу або до розгляду справи в суді, за рішенням якого може бути накладено адміністративний штраф на порушника або товар та транспортний засіб буде конфісковано на користь держави.

Походження ризиків митного контролю та митного оформлення залежить виключно від показників та властивостей об'єктів, що підлягають контролю. Перевізник, експортер та імпортер насамперед можуть бути резидентами «країн ризику», що викликає прискіпливу увагу з боку посадових осіб митних органів. По-друге, кожний із них може мати неодноразове або однократне грубе порушення митного чи податкового законодавства, крім того, до них можуть бути застосовані спеціальні державні санкції у вигляді обмеження чи тимчасової заборони ведення зовнішньоекономічної діяльності. Організація та проведення ЗЕД через посередника також викликають підвищену увагу митних органів та можуть бути джерелом ризику при здійсненні експорту чи імпорту товарів.

Зокрема, товарним та транспортним документам як джерелам виникнення ризиків у зовнішньоекономічній діяльності приділяється особлива увага, тому що ці документи вказують митним органам на певний перелік відомостей, які є основою для прийняття рішень посадовими особами та на застосування тих чи інших форм митного контролю. До сукупності ризиків товарних та транспортних документів можна віднести (рис. 1).

Варто зазначити, що дані ризики можуть бути породжені суб'єктивними факторами та мати за мету отримання для даного товару певних цінових переваг на внутрішньому споживчому ринку. Крім того, джерелами наявності ризиків у товарних та транспортних документах можуть висту-

пати ознаки пошкодження документів, орфографічні та лінгвістичні помилки, виготовлення одного документа різними шрифтами, наявність дописок, розбіжності та недоречності в датах виготовлення документів, відсутність відбитків необхідних штампів та печаток тощо.

Транспортний засіб може бути також джерелом ризиків митного контролю та митного оформлення, якщо:

- з його використанням уже робились спроби порушити митне та податкове законодавство;
- не внесено записи у відповідні документи щодо конструктивних змін транспортного засобу;
- передано транспорт у користування стороннім особам без належного документального оформлення;
- наявні розбіжності між фактичним власником та зазначеним у транспортних документах;
- наявні свіжопідфарбовані місця у вантажному відсіку [2, с. 114].

Стосовно ризиків, які викликаються безпосередньо товарами, що переміщуються при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, то вони пов'язані з вимогами національної системи регулювання зовнішньої торгівлі. Також такі ризики стосуються тарифних і кількісних квот на експорт та імпорт певних видів товарів. Окрім того, існують переліки товарів, що заборонені до експорту, імпорту та транзиту. При цьому ці заборони викликані національними заходами безпеки населення та збереження навколишнього середовища.

Дані ризики можуть по-різному проявлятися на момент проведення митного контролю та митного оформлення товарів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Саме тому митний контроль при митному оформленні експорту товару починається із заяви митним органам точних відомостей щодо товару та мети такого переміщення. Відповідно до митного контролю, повинні бути надані товар, транспортний засіб, товарні та транспортні документи. Крім того, до митного контролю повинна бути подана заява (митна декларація), необхідні дозвільні документи, а також надані документи, що підтверджують сплату необхідних податків та зборів.

Ризики першочергово концентруються в митній декларації, яка є офіційною заявою експортера стосовно мети ввезення товару. За напрямками контролю ризики можуть бути розподілені на ризики неналежного виконання національних вимог щодо заходів тарифного чи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, ризики національної системи валютного контролю тощо. Разом із тим дані ризики можуть бути породжені непред'явленням необхідного пакету документів на товар або відомості цих документів недостатні чи не відповідають національним вимогам [8, с. 35].

По завершенні процедур митного контролю та митного оформлення експорту товару у митному органі перевізник здійснює його перевезення по митній території до пункту пропуску. При цьому можуть виникнути такі ризики:

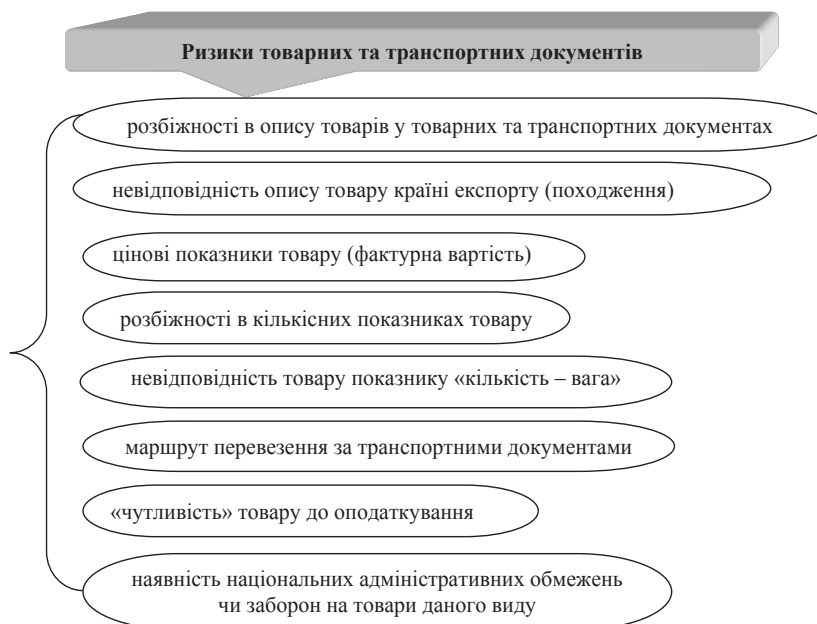

Рис. 1. Сукупність ризиків товарних та транспортних документів

- порушення зобов'язань щодо строків доставки товарів;
- прибуття в пункт пропуску в не визначений у митній декларації термін;
- заміна водія (перевізника) чи транспортного засобу (тягача) без відома митного органу.

Відмітимо, що особливі ризики можуть бути сформовані внаслідок виникнення форс-мажорних обставин, а саме дорожньо-транспортної пригоди, виникнення несприятливих погодних умов, руйнування доріг та мостів та ін.

Зазначимо, що при імпорті товару з моменту в'їзду транспортного засобу з товаром на митну територію країни імпорту починають діяти не тільки інтернаціональні норми та правила проведення митного контролю та митного оформлення, але й національні, вплив яких може створювати додаткові джерела ризику при ввезенні товару. Особливості заяви митному органу перевізником чи уповноваженою ним особою відповідного митного режиму ввезення товару та подання необхідних документів у відповідності до національного законодавства можуть породжувати низку ризиків. Дії зазначених національних факторів митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності щодо ввезення товарів та транспортних засобів породжують ризики фінансових та часових витрат, що призводить до невиконання умов контракту. Ризики, що породжені перевезенням товару по митній території країни імпорту, тотожні ризикам перевезень товару по митній території країни експорту [1, с. 17].

Завершення процедури перевезення товару перевізником передбачає його обізнаність про порядок та правила проведення національних митних формальностей, в іншому разі породжуються ризики неналежного виконання зобов'язань по доставці товару до митниці призначення.

Окремо можна визначати дії митного органу, що пов'язані з уточненням цінових показників товару та визначенням його митної вартості, що є базою для оподаткування. Ці проблеми, пов'язані з митним оформленням товару, породжують найзначніші за своїми наслідками ризики експортера та імпортера щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Пошуки шляхів уникнення або нейтралізації ризиків суб'єктами щодо митного регулювання

зовнішньоекономічної діяльності на етапах планування та проведення зовнішньоекономічних операцій повинні здійснюватись за принципами «кожний ризик має свою ціну» та «мінімум ризику – максимум прибутковості», що дасть змогу попередньо усвідомити та обчислити економічні наслідки виявлення ризиків та вжити доцільних кроків по зменшенню їхнього негативного впливу на прибутковість кожної окремої операції [7, с. 16].

Висновки. Отже, ризики ведення зовнішньоекономічної діяльності становлять комплекс взаємопов'язаних ризиків, що утворюються з контрактних ризиків та ризиків проведення розрахунків за зовнішньоторговельними операціями з товаром, ризиків перевезень, ризиків митного контролю та митного оформлення. Ці види ризиків мають суб'єктивні чи об'єктивні джерела походження та мають прояв у вигляді порушень митних правил унаслідок умисних чи не умисних дій із боку учасників здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Зазначимо, що нехтування вимогами митних органів до перевезень товарів, що перебувають під митним контролем, і є джерелами породження ризиків міжнародного перевезення товарів. Шляхами подолання ризиків валютних розрахунків є обачливий вибір валюти платежів, форми та умов проведення оплати, внесення застережень щодо можливого коливання курсу валюти платежів, порядок та умови застосування до контрагента угоди фінансових санкцій за неналежне виконання умов контракту тощо.

Саме тому подолання ризиків ведення митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності повинно передбачати визначення первинних джерел їхнього походження, ступеню впливу на зовнішньоекономічну діяльність та альтернативного набору шляхів їхнього подолання. Суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності доцільно поряд із плануванням зовнішньоекономічної діяльності здійснювати попередній аналіз таких планів на наявність джерел ризиків та визначати можливі шляхи їхнього подолання, а державним контрольним органам необхідно визначати можливі джерела ризиків ведення зовнішньої торгівлі та оцінювати їхній вплив із метою захисту економічних інтересів кожного окремого підприємця та країни в цілому.

Список літератури:

1. Богуславский М.М. Иностранные инвестиции: правовое регулирование / М.М. Богуславский. – М. : БЕК, 1996. – 462 с.
2. Владимиров К.Н. Митне регулювання : [навч. посіб.] / К. Владимиров, В. Бардачова ; 2-е вид. – Херсон : Олді-плюс, 2002. – 336 с.
3. Гребельник О.П. Митно-тарифна політика за умов трансформації економічної системи : [монографія] / О. Гребельник. – К. : КНТЕУ, 2003. – 488 с.
4. Жорін Ф.Л. Правові основи митної справи в Україні : [навч. посіб.] / Ф.Л. Жорін. – К. : КНЕУ, 2003. – 248 с.
5. Макогон А.П. Митна справа : [навч. посіб.] / А. Макогон, А. Яценко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
6. Основи митної справи : [навч. посіб.] / За ред. П.В. Пашка ; 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, КОО. – 2002. – 318 с.
7. Приймаченко Д.В. Деякі питання розмежування повноважень суб'єктів формування та реалізації митної політики / Д.В. Приймаченко // Митна справа. – 2009. – № 4. – С. 13–19.
8. Філатов В.В. Напрямки сучасної митної політики України / В.В. Філатов // Митна справа. – 2011. – № 3. – С. 34–41.

Гуменюк О. Г.

Чертковский учебно-научный институт предпринимательства и бизнеса
Тернопольского национального экономического университета

СИСТЕМА ОЦЕНКИ РИСКОВ ТАМОЖЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Резюме

Рассмотрена классификация основных показателей наличия риска по направлениям внешнеэкономической операции. Определены понятия риска регулирования, отмечено существование объективных показателей, критериев, индикаторов риска на всех этапах ведения внешнеэкономической деятельности, которые учитываются представителями таможенных органов. Детально проанализированы совокупность рисков товарных и транспортных документов, перечислены основные источники возникновения рисков таможенного контроля и таможенного оформления. Разработаны рекомендации по преодолению рисков ведения таможенного регулирования внешнеэкономической деятельности.

Ключевые слова: риски регулирования, внешнеэкономическая деятельность, таможенные процедуры, таможенная стоимость, таможенный контроль.

Humenyuk O. H.

Chortkiv Research Institute of Entrepreneurship and Business
Ternopil National Economic University

RISK ASSESSMENT SYSTEM OF CUSTOMS REGULATIONS OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

Summary

It's considered the classification of the main indicators of the presence of risk in areas of foreign trade operations. The concepts of risk management, noted the existence of objective indicators, criteria, risk indicators at all stages of conducting foreign trade activities, which are considered representatives of the customs authorities. Detailed analysis of aggregate risk commodity and transport documents, are the main sources of risks of customs control and customs clearance. It's developed the recommendations to overcome the risks of doing customs regulation of foreign economic activity.

Keywords: regulatory risks, foreign trade, customs procedures, the customs value, the customs control.

УДК 336.26

Дем'янчук О. І.

Національний університет «Острозька академія»

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМИ БЮДЖЕТАМИ УКРАЇНИ

Досліджено питання впровадження в Україні інноваційних методів управління місцевими бюджетами. Автором подано аналіз застосування програмно-цільового методу бюджетного планування в управлінні місцевими бюджетами, визначено переваги та недоліки, охарактеризовано роль стратегічного планування розвитку регіонів як методу використання коштів місцевих бюджетів. Проаналізовано впровадження найновішого методу управління місцевими бюджетами – партисипативне (учасницьке) бюджетування – як інструменту прямої демократії в управлінні міськими бюджетами.

Ключові слова: програмно-цільовий метод бюджетного планування, стратегічне планування розвитку регіонів, партисипативне (учасницьке) бюджетування.

Постановка проблеми. До основних протиріч, які на сьогодні є в системі управління місцевими бюджетами, можна віднести: невідповідність нормативно-законодавчої бази задекларованим інноваційним методам бюджетного планування та їхнім реальним можливостям упровадження; відсутність чіткого розподілу повноважень між центральними органами влади та органами місцевого самоврядування, що призводить до надмірної централізації повноважень; нестабільність джерел формування доходів місцевих бюджетів; відсутність задекларованої фінансової автономії; домінування місцевих бюджетів із низьким рівнем фінансової незалежності та недосконалість міжбюджетних відносин. Саме це вимагає дослідження та аналізу інноваційних методів та інструментів в управлінні місцевими бюджетами в Україні, які на практиці мали б забезпечити підвищення

фінансової спроможності місцевих бюджетів та ефективного використання видатків на виконання як делегованих, так і власних повноважень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика використання нових методів та інструментів в управлінні місцевими бюджетами активно досліджується протягом усіх років становлення бюджетної системи України. Проте найбільшої уваги серед інноваційних методів управління місцевими бюджетами у дослідженнях набув програмно-цільовий метод (ПМЦ) бюджетного планування.

Так, у своєму підручнику «Місцеві фінанси» Кириленко О.П. розкрила зміст, поетапність програмно-цільового методу бюджетного планування, визначила нормативно-правові акти, які регулюють цей метод, а також розкрила його переваги [8, с. 225]. Крупка М.І. при дослідженні цього